

İsrail Saldırılarını Görüşen Arap İslam Ortak Olağanüstü Zirvesi Sonuç Bildirgesi Metni

İsrail'in, Gazze Şeridi'nde ve Kudüs-ü Şerif de dâhil olmak üzere Filistin Topraklarının Tamamında Filistin Halkına Yönelik Olarak Gerçekleştirdiği Saldırıları Görüşmek Üzere Düzenlenen Arap İslam Ortak Olağanüstü Zirvesi sonuç bildirgesi.

Biz, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi Üyesi Devletlerin Devlet ve Hükûmet Başkanları olarak, İki Kutsal Caminin Koruyucusu Suudi Arabistan Kralı Selman Bin Abdülaziz Al Suud'un nazik daveti üzerine ve Suudi Arabistan Başbakanı Ekselansları Prens Muhammed Bin Selman Bin Abdülaziz El Suud'un başkanlığında, (her iki Zirve'nin Başkanlığını gerçekleştiren) Suudi Arabistan'ın ve Filistin Devletinden gelen çağrılara binaen, İsrail'in Gazze Şeridi'nde ve Kudüs-ü Şerif dâhil olmak üzere Filistin Topraklarının Tamamında Filistin Halkına Yönelik Saldırılarını görüşmek ve bahse konu saldırganlığa ve saldırganlığın yarattığı insani faciaya karşı durduğumuzu, buna ve İsrail'in işgali süreklileştirmek ve Filistin halkını başta özgürlük ve kendi ulusal topraklarının tamamı üzerinde bağımsız ve egemen bir devlet kurma hakkı olmak üzere tüm haklarından mahrum bırakmaya yönelik tüm diğer yasadışı faaliyetlerini durdurmak için çalıştığımızı teyit ederiz.

İki Kutsal Caminin Koruyucusu Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz el-Suud ile Suudi Arabistan Velihaht Prens ve Başbakanı Ekselansları Prens Muhammed bin Selman bin Abdülaziz el-Suud'a her iki Zirveyi düzenledikleri için şükranlarımızı **ifade ederek,**

İslam İşbirliği Teşkilatı ve Arap Ligi tarafından Filistin Davası ve diğer bütün işgal altındaki Arap topraklarına ilişkin olarak kabul edilen kararların tümünü **teyit ederek,**

Birleşmiş Milletler ve diğer tüm uluslararası teşkilatların Filistin Davası, işgalci İsrail tarafından işlenen suçlar ve Filistin halkının 1967'den bu yana işgal altında kalan ve tek bir coğrafi birim teşkil eden topraklarının tümünde özgürlüğüne ve bağımsızlığına yönelik aldığı kararların tümünü **hatırlatarak;** 27 Ekim 2023 tarihinde 10. Acil Durum Özel Oturumunda kabul edilen A/ES-10/L.25 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Kararını memnuniyetle **karşılıyarak,**

Filistin davasının merkeziliğini teyit ederek, tüm enerjimiz ve kapasitemizle, işgal altındaki tüm toprakları kurtarmak ve başta kendi kaderini tayin etme ve 4 Haziran 1967 sınırlarında kurulmuş bağımsız, egemen ve başkenti Kudüs-ü Şerif olan devletlerinde yaşama hakkı olmak üzere, tüm devredilemez haklarını yerine getirmek için verdikleri meşru mücadelede kardeş Filistin halkının yanında yer aldığımızı **teyit ederek,**

Stratejik bir seçeneği içeren, adil, kalıcı ve kapsamlı bir barışın tesis edilmesinin, bölge halklarının güvenliğini ve istikrarını garanti altına alan ve halkları şiddet ve savaş döngüsünden koruyan tek yöntem olduğunu ve bunun İsrail işgalini sona erdirmeden ve Filistin davasını iki devletli çözüm temelinde çözmeden gerçekleştirmenin imkansız olduğunu **teyit ederek,**

Filistin davasını es geçerek veya Filistin halkının haklarını görmezden gelerek, İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından desteklenen Arap Barış Girişimi'ni ana kaynak olarak almadan bölgesel barışa ulaşmanın imkânsızlığına **vurgu yaparak,** İsrail'i, çatışmanın devamı ve şiddetlenmesinden ve şiddetin Filistin halkının haklarına ve İslam ile Hristiyan kutsallarına yönelmesinden, sistemli politika ve faaliyetlerinden ve işgale sebebiyet veren tek taraflı, hukuk dışı adımlarından, ve adil ve kapsamlı bir barışın sağlanabilmesini engellemekten **sorumlu tutarak,**

Filistin halkı güvenlik ve barışa kavuşmadan ve gasp edilen tüm haklarını geri almadan, İsrail'in ve diğer hiçbir bölge ülkesinin güvenlik ve barışa kavuşamayacağını ve İsrail işgalinin devam etmesinin bölgesel güvenlik ve istikrara ve küresel güvenlik ve barışa tehdit oluşturduğunu **teyit ederek,** Nefret ve ayrımcılığın her türlü ile nefret ve aşırıcılık kültürünü sürdüren tüm teklifleri **kınayarak,**

İsrail'in Gazze Şeridine yönelik olarak başlattığı kitlesel savaş suçu anlamına gelen misilleme saldırısının ve Batı Şeria ile Kudüs-ü Şerif'te işlediği barbarca suçların feci yansımalarına ve İsrail'in saldırganlığını durdurmayı reddetmesinden dolayı savaşın genişlemesine yönelik olarak ortaya çıkan gerçek tehlikeye ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin uluslararası hukuku devreye sokarak İsrail'in saldırganlığına son verememesi acziyetine karşı uyararak,

İzleyen maddelere karar verir:

1. İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırganlığını ve bu saldırı sırasında sömürgeci işgal hükûmetinin ve Doğu Kudüs dahil işgal altındaki Batı Şeria'daki Filistin halkına karşı işlediği savaş suçlarını ve barbar, vahşi ve insanlık dışı katliamları **kınar;**
2. Bahse konu misilleme saldırısının meşru müdafaa veya herhangi başka bir bahaneye sığınılarak tanımlanmasını **reddeder** ve derhal durdurulmasını **talep eder,**
3. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini derhal kesin ve bağlayıcı bir karar alarak, saldırganlığın sona erdirilmesini ve müstemlekeci işgal yetkililerinin uluslararası hukuku, uluslararası insancıl hukuku ve sonuncusu Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 26 Ekim 2023 tarihinde düzenlenen 10. Acil Durum Özel Oturumunda Kabul Edilen A/Es-10/L.25 sayılı kararı olmak üzere tüm uluslararası meşruiyet kararlarını ihlal eden faaliyetlerini sona erdirmesini **talep eder;** bunu yapmakta başarısızlığa uğramanın İsrail'in masum sivilleri, çocukları, yaşlıları ve kadınları öldüren ve Gazze'yi yıkıma uğratan vahşi saldırganlığına devam etmesi manasına gelecektir,
4. Tüm Devletleri, işgal yetkililerine, ordusu ve terörist yerleşimcilerin Filistin halkını öldürmek, evlerini, hastanelerini, okullarını, camilerini, kiliseleri ve tüm mallarını yok etmek için kullandığı silah ve mühimmat ihracatını derhal durdurmaya **çağırır,**
5. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini, derhal bir karar alarak, İsrail'in

Gazze Şeridindeki hastaneleri barbarca yoketmesini, bölgeye ilaç, gıda ve yakıt girişini engellemesini, elektriği, su arzını ve iletişim ile internet dahil olmak üzere tüm temel hizmetleri kesmesini kınayarak, bunları uluslararası hukukça tanımlanmış savaş suçu olarak betimlemesini **talep eder** ve bahse konu kararın işgalci güç İsrail'i, uluslararası hukuka riayet etmeye ve derhal bahse konu barbarca ve insanlığa sığmayan tedbirleri sona erdirmesini ve İsrail'in Gazze Şeridine yıllardır uygulamakta olduğu ablukayı kaldırması gerekliliğini de içermesi gerektiğini ifade eder,

6. Gazze'ye yönelik ablukanın **kırılarak**, Arap, Müslüman ve uluslararası insani yardım konvoylarının (gıda, ilaç ve yakıt dahil) Gazze Şeridi'ne derhal girmesinin mecbur kılınmasını talep eder; Uluslararası teşkilatlara bu sürece katılmaları çağrısı yapar; bahse konu teşkilatların Gazze Şeridi'ne girmesi zorunluluğuna vurgu yapar; üyelerinin korunması ve görevlerini tam olarak yerine getirmelerinin sağlanması ve BM Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı'nın (UNRWA) desteklenmesi gerektiğini vurgular,

7. İsrail'in Gazze'ye yönelik acımasız saldırısının sonuçlarıyla yüzleşmek için Mısır Arap Cumhuriyeti'nin attığı tüm adımları destekleyin ve Gazze Şeridi'ne acil, sürdürülebilir ve yeterli bir şekilde yardım ulaştırma çabalarını **destekler**,

8. Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcısından, İsrail'in Doğu Kudüs de dahil olmak üzere işgal altındaki tüm Filistin topraklarında Filistin halkına karşı işlediği savaş suçları ve insanlığa karşı suçlara ilişkin soruşturmayı tamamlamasını **talep eder** ve İİT ile Arap Ligi Genel Sekreterliklerine bu konunun takibi ve İsrail'in 7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze Şeridi'nde işlediği suçları belgelemek için iki ortak uzmanlaşmış yasal izleme birimi kurması ve İsrail tarafından işlenen tüm uluslararası hukuk ve uluslararası insancıl hukuk ihlallerine ilişkin hukuki argümanlar hazırlaması ile İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki ve Doğu Kudüs dahil işgal altındaki Filistin topraklarının geri kalanındaki Filistin halkına karşı uyguladığı ihlalleri izleyecek bir birim kurması için yetkilendirir. Bahse konu Birim, kuruluşundan 15 gün sonra raporunu, Dışişleri Bakanları seviyesinde toplanacak Arap Ligi Konseyine ve İslam İşbirliği Teşkilatı Dışişleri Bakanları Konseyi'ne sunacaktır, bahse konu rapor devamında aylık olarak sunulmaya devam edilecektir,

9. Filistin Devleti'nin, Uluslararası Adalet Divanı'nın tavsiye niteliğindeki görüş süreci de dahil olmak üzere İsrail işgal yetkililerinin Filistin halkına karşı işledikleri suçlardan sorumlu tutulmasına yönelik hukuki ve siyasi girişimlerini ve BM İnsan Hakları Konseyi kararıyla kurulan İşgal Altındaki Filistin Toprakları Hakkında Bağımsız Uluslararası Araştırma Örgütü'nün bu suçları soruşturmasına ve misyonunu engellememesine izin verilmesini **destekler**,

10. Arap Ligi ve İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliklerine, İşgal makamlarının Filistin halkına karşı işlediği tüm suçları belgeleyen ve İsrail'in yasa dışı eylemlerini ve insanlık dışı uygulamalarını açığa çıkaracak dijital medya platformları kurması için **yetkilendirir**,

11. (32.) Arap Zirvesi ile 14. İslam Zirvesi Başkanı konumundaki Suudi Arabistan'ın yanı sıra, Ürdün, Mısır, Katar, Türkiye, Endonezya ve Nijerya Dışişleri Bakanlarını, İİT ve AL'nin tüm üye devletleri adına, Gazze'ye yönelik savaşın sona erdirilmesi ve kalıcı ve kapsamlı bir barışın sağlanması adına kabul edilen uluslararası şartnameler çerçevesinde ciddi ve gerçek bir siyasi sürecin başlatılması için uluslararası eylemde bulunmak için **yetkilendirir**,

12. Tüm İİT ve Arap Ligi Üye Ülkelerine, kolonici işgal yetkililerinin insanlığa karşı işledikleri suçları durdurmaları yönünde atılabilecek tüm diplomatik, siyasi ve hukuki önlemleri uygulama **çağrısı yapar**,

13. Uluslararası hukukun uygulanmasında çifte standardı **reddederek**, çifte

standart uygulamasının İsrail'i uluslararası hukuktan koruyan ve İsrail'i uluslararası hukukun üstüne yükselten ülkelerin güvenilirliğini ciddi anlamda zedelediği ve insani değerler sisteminin seçerek uygulanmasının tehlikeli olduğu yönünde uyarı yapar, Arap ve İslam ülkelerinin pozisyonlarının bahse konu çifte standartlardan etkileneceğini ve bunun da kültürler ve medeniyetlerarası uçurumu daha da açacağını teyit eder,

14. 1949 Dördüncü Cenevre Sözleşmesi ve 1977 Protokolüne göre bir savaş suçu olan, yaklaşık bir buçuk milyon Filistinlinin Gazze'nin kuzeyinden güneyine doğru yerinden edilmesini **kınar** ve tüm Birleşmiş Milletler kuruluşlarına, sömürge işgal yetkililerinin bu sefil insanlık dışı durumu sürdürme girişimlerine karşı durmaya çağrıda bulunur ve yerinden edilmiş bu insanların evlerine ve bölgelerine derhal geri dönmeleri gerektiğini vurgular,

15. Gazze Şeridi veya Kudüs dâhil Batı Şeria içinde, ister topraklarının dışında olsun, bireysel veya toplu olarak zorla yer değiştirilmesi, zorla yerinden edilmesi, sürgün edilmesi veya başka bir yere sürülmesi yoluyla, Filistin halkının veya bölge ülkelerinin hilafına Filistin Davası'nın bertaraf edilmesine yönelik her türlü girişimi tamamen **reddeder** ve bunu bir kırmızı çizgi ve bir savaş suçu sayar,

16. Filistinli sivillerin öldürülmesini ve hedef alınmasını, insani değerlerimiz temelinde ve uluslararası hukuka ve uluslararası insancıl hukuka uygun biçimde **kınar**; Uluslararası toplumun Filistinli sivillerin öldürülmesine ve hedef alınmasına karşı, tüm insanların eşit yaşama hakkı olduğunu ve bu hususta milliyet, ırk veya din temelinde ayrımcılık yapılamayacağını teyit edecek biçimde, acil ve hızlı adımlar atması gerektiğini vurgular,

17. Tüm tutukluların, gözaltında tutulmaların ve sivillerin derhal bırakılması gerekliliğine **vurgu yapar**, sömürgeci işgal yetkililerinin binlerce Filistinli tutukluya karşı işledikleri menfur suçları kınar ve uluslararası teşkilatlara bahse konu suçların derhal durdurulması ve faillerinin kovuşturulması için baskı yapması çağrısında bulunur,

18. İşgal güçleri tarafından gerçekleştirilen cinayet suçlarına, yerleşimcilerce gerçekleştirilen terör eylemlerine ve bu kişilerin işgal altındaki Batı Şeria'daki Filistin köylerinde, şehirlerinde ve kamplarında işledikleri suçlara ve El Aksa Camii ile tüm İslam ve Hristiyan kutsal yerlerine yönelik saldırılarına bir son verilmesi gerekliliğini **vurgular**,

19. İşgalci güç İsrail'in sorumluluğunu yerine getirerek, yerleşimlerin inşası ve genişletilmesi, topraklara el koyulması ve Filistinliler'in yerinden edilmesi başta olmak üzere, işgale sebebiyet veren tüm yasadışı eylemlerini sona erdirmesi gerekliliğine **vurgu yapar**,

20- İşgal güçlerinin Filistin şehirleri ve kamplarına yönelik askeri operasyonlarını kınar, yerleşimciler tarafından gerçekleştirilen terörizmi kınar ve uluslararası topluma, yerleşimci derneklerini ve örgütlerini, uluslararası terörizm listelerine dahil edilmesi çağrısı yapar ve Filistin halkının, başta insan hakları olmak üzere, korunma, kalkınma, güvenlik, kendi kaderini tayin hakkı ve kendi topraklarında kendi bağımsız devletlerini kurma hakkı olmak üzere tüm diğer dünya halklarının yararlandığı haklardan yararlanması gerekliliğini teyit eder,

21. İsrail'in Kudüs'teki İslam ve Hristiyan kutsal mekanlarına yönelik saldırılarını ve İsrail'in ibadet özgürlüğünü ihlal eden yasa dışı uygulamalarını **kınar** ve kutsal mekanların mevcut hukuki ve tarihi statüsüne saygı gösterilmesinin gerekliliğini ve mübarek El- Mescid-i Aksa/Mescid-i Haram-ı Şerif, 144 bin metrekarelik toplam alanıyla Müslümanlara özel bir ibadethane olduğunu, Kudüs Vakıflar ve Mescid-i Aksa İşleri Dairesi Başkanlığının, Mescid-i Aksa'yla ilgili tüm işleri yönetmek ve Mescid-i Aksa'ya girişi düzenleme görevi

olduğunu, bunun Kudüs'teki İslam ve Hristiyan kutsal mekanları üzerindeki tarihi Haşimi muhafazası görevi çerçevesinde ifa edildiğini teyit eder ve Kudüs Komitesi'nin işgal yetkililerinin kutsal şehre yönelik uygulamalarının önünde duran rolünü ve tüm çabalarını destekler,

22. Başta bir bakanın Gazze Şeridi'ndeki Filistin halkı üzerinde nükleer silahların kullanılmasına yönelik tehdidi olmak üzere İsrail işgal hükûmeti bakanlarınca yapılan nefret dolu, aşırıcı ve ırkçı eylem ve söylemleri **kınar**, bu eylem ve söylemlerin küresel barış ve güvenliğe ciddi bir tehdit ihtiva ettiğini ifadeyle, Ortadoğu'nun nükleer silahlardan ve tüm diğer kitle imha silahlarından arındırılmış bir bölgeye dönüşmesi için, Birleşmiş Milletler çerçevesinde bir konferansın toplanmasını ve bahse konu tehditle mücadeleyi gündeme almasını önerir,

23. Gazetecilerin, çocukların ve kadınların öldürülmesini, sağlık görevlilerinin hedef alınmasını ve İsrail'in Gazze Şeridi ve Lübnan'a yönelik saldırılarında tüm dünyada yasaklanmış beyaz fosforun kullanımını **kınar**, İsrail'in Lübnan'ı "taş devrine" döndürme yönündeki söylemlerini ve tehditlerini **kınar** ve çatışmanın büyümesinin önlenmesi adına, Kimyasal Silahların Yasaklanması Teşkilatına İsrail'in kimyasal silah kullanımını araştırmayı yönünde **çağrı yapar**,

24. Barışa bağlılığın, İsrail işgalini sona erdirmek, Arap-İsrail çatışmasını uluslararası hukuka uygun biçimde ve 242 (1967), 338 (1973), 497 (1981), 1515 (2003) ve 2334 (2016) sayılı Güvenlik Konseyi Kararları dahil olmak üzere ilgili uluslararası meşruiyet kararlarına uygun olarak çözmek için stratejik bir çözüm olduğunu **yeniden teyit eder**, ve ortak, uzlaşmış Arap pozisyonu mahiyetindeki ve Ortadoğu'da barışı yeniden yeşertmek için girişilen tüm çabaların temeli olan, İsrail'le barışmanın ve İsrail'le normal ilişkiler kurmanın ön koşulunun, İsrail'in tüm Filistin ve Arap toprakları üzerindeki işgalini sona erdirmesi, bağımsız ve egemen Filistin Devletinin 4 Haziran 1967 sınırlarına riayet ederek, Doğu Kudüs başkentli olarak kurulması, Filistin halkının, başta kendi kaderini tayin, Filistinli mültecilerin yurda geri dönüşü ve tazminat hakları olmak üzere devredilemez tüm haklarının tanınmasını esas alan 2002 Arap Barış Girişiminin tüm hükümlerine ve önceliklerine bağlılığını vurgular, bu çerçevede, Filistinli mülteciler için BM Genel Kurulunun 1948 yılında aldığı 194 sayılı kararın çerçevesinde adil bir çözüme kavuşmasını destekler,

25. Uluslararası toplumun derhal, iki devletli çözüm temelli, Filistin halkının tüm meşru haklarını, başta bağımsız, egemen devletlerini 4 Haziran 1967 sınırları çerçevesinde, Doğu Kudüs başkentli olarak kurma hakları olmak üzere tüm haklarını karşılayan ve İsrail'le güvenlik ve barış içinde yan yana yaşamasını, tüm uluslararası meşruiyet kararları ve Arap Barış Girişiminin tüm unsurları çerçevesinde ciddi ve hakiki bir barış süreci başlatması ihtiyacını vurgular,

26. Filistin Davasına 75 yılı aşkın süredir bir çözüm bulunamamasının ve İsrail'in sömürgeci işgalini ve iki devletli çözümün altını oymak üzere koloni yerleşimler inşa etmek ve bunları genişletmek suretiyle sistemli politikalarına karşı duramamasının ardında; ayrıca, İsrail işgaline bazı taraflarca gösterilen karşılıksız destek ve (İsrail'in) sorumlu tutulmaktan korunması, bahse konu tarafların, İsrail tarafından işlenen ve küresel barış ve güvenliğin geleceği üzerinde ciddi sonuçları olabilecek suçları görmezden gelmenin tehlikelerine ilişkin yapılan uyarıların dikkate alınmaması yatmakta ve mevcut durumun ciddi biçimde kötüleşmesine neden olduğunu **vurgular**,

27. Filistin Kurtuluş Örgütünün, Filistin halkının tek meşru temsilcisi olduğuna **vurgu yaparak**, tüm Filistinli grup ve güçlere FKÖ çatısı altında toplanma ve FKÖ'nün liderliğindeki ulusal ortaklık çerçevesindeki sorumluluklarını yerine

getirme çağrısı yapar.

28. Gazze'nin Doğu Kudüs dahil olmak üzere Batı Şeria'dan ayrılmasını içeren tüm önerileri **reddeder** ve Gazze'nin geleceğine yönelik tüm yaklaşımların, Gazze ve Batı Şeria'nın özgür, bağımsız, egemen, Doğu Kudüs başkentli ve 4 Haziran 1967 sınırları çerçevesinde kurulmuş Filistin Devleti içindeki birliğini garanti altına alacak kapsayıcı bir çözüm içinde yer alması konusunda ısrarını belirtir, 29. Uluslararası hukuk, uluslararası meşruiyet kararları ve "barış ülkesi" prensibi çerçevesinde, belirli bir zaman aralığında ve uluslararası garantilerle birlikte, İsrail'in 1967'de işgal ettiği Doğu Kudüs dahil olmak üzere Filistin topraklarının, ayrıca, işgal altındaki Golan Tepeleri, Lübnan'a ait Şiba Çiftlikleri ve Kafr Shuba tepeleri ile al-Mari kentinin dış bölgelerindeki işgalin sona erdirilmesi ve iki devletli çözümün uygulanabilmesi amacıyla, Uluslararası bir barış konferansının en kısa zamanda toplanması **çağrısı yapar**, 30. Kurulmasına 14. İslam Zirvesi'nde tarafından karar verilen İslami Mali Güvenlik Ağı'nın, Filistin Devleti Hükûmeti ve UNRWA'ya, maddi katkı ile mali, ekonomik ve insani destek sağlanması adına etkinleştirilmesi **çağrısı yaparak**; böylece İsrail saldırganlığının yol açtığı büyük yıkımın hafifletilmesine yardımcı olmak üzere, ateşkes sağlandıktan sonra Gazze'nin yeniden inşası için uluslararası ortakların harekete geçirilmesinin gerekliliğini teyit eder, 31. İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterini ve Arap Ligi Genel Sekreterini, işbu Bildirgenin uygulanmasını takip etme ve müteakip İİT ve Arap Ligi oturumlarında teşkilatlarına rapor sunma konusunda **yetkilendirir**.

Kaynak: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı

Aktif Kaynak Link:

<https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/arap-islam-ortak-olaganustu-zirvesi-sonuc-bildirgesi>